

KOKEMÄKI

Ikäystävällinen Kokemäki

Kokemäen kaupungin ikäpoliittinen ohjelma
vuosille 2016-2025

PTLK 11.11.2015
225/213/2015

Sisällys

K O K E M Ä K I

	Sivu
• Ikäpoliittisen ohjelman taustaa	3
• Laatusuosituksen tavoitteet	5
• Ennuste väestön ikääntymisestä Kokemäellä	6
• Muistisairaiden määrä Kokemäellä	7
• Visio	8
• Osallisuus ja toimijuus	9
• Asuminen ja elinympäristö	11
• Mahdollisimman terveen ja toimintakykyisen ikääntymisen turvaaminen	13
• Oikea palvelu oikeaan aikaan	16
• Palvelujen rakenne	18
• Hoidon ja huolenpidon turvaajat	20
• Johtaminen	22
• Hyvää ikääntymistä tukevat toimenpiteet ikääntymisen eri vaiheissa	24
• Kuviot	25
• Oheismateriaali	28

K O K E M Ä K I

Ikäpoliittisen ohjelman taustaa

- Vanhuspalvelulain § 5 velvoittaa kuntaa tekemään suunnitelman ikääntyneen väestön tukemisesta, suunnitelman on oltava osa kuntastrategiaa
- Ikäpoliittinen ohjelma toimii viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden työkaluna ja ennakoitivälineenä toimintojen ja talouden suunnittelussa
- Ikäpoliittinen ohjelma on laadittu ikäihmisten laatusuositusta mukaillen
- Koko ohjelman kantavana voimana on ikäihmisten osallisuus, ikäpoliittiseen ohjelmaan on pyydetty kannanottoja ikäihmisten asiakasraadeilta ja vanhusneuvostolta
- Ikäpoliittista ohjelmaa päivitetään talousarvion laadinnan yhteydessä vuosittain

K O K E M Ä K I

- Työryhmän jäseninä toimivat:
 - Pertti Raitoharju, puheenjohtaja,
 - Eija Kuokka, perusturvajohtaja
 - Kirsi-Marja Polo, vanhuspalvelupäällikkö
 - Katja Lehtonen, avopalvelupäällikkö
 - Tuija Männistö, osastonhoitaja
 - Tarja Mäntyniemi, sosiaaliohjaaja
 - Johanna Mäntylä, geronomi
 - Merja Heino, hoitaja
- Asiantuntijoina toimivat:
 - Marja Rahkonen, suunnittelija, Muistiluotsi
 - Seppo Malmi, Kotosalla-hanke
 - Minna Multisilta, terveyden edistämisen yhdyshenkilö, KSthky

Laatusuosituksen tavoitteet

Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2013

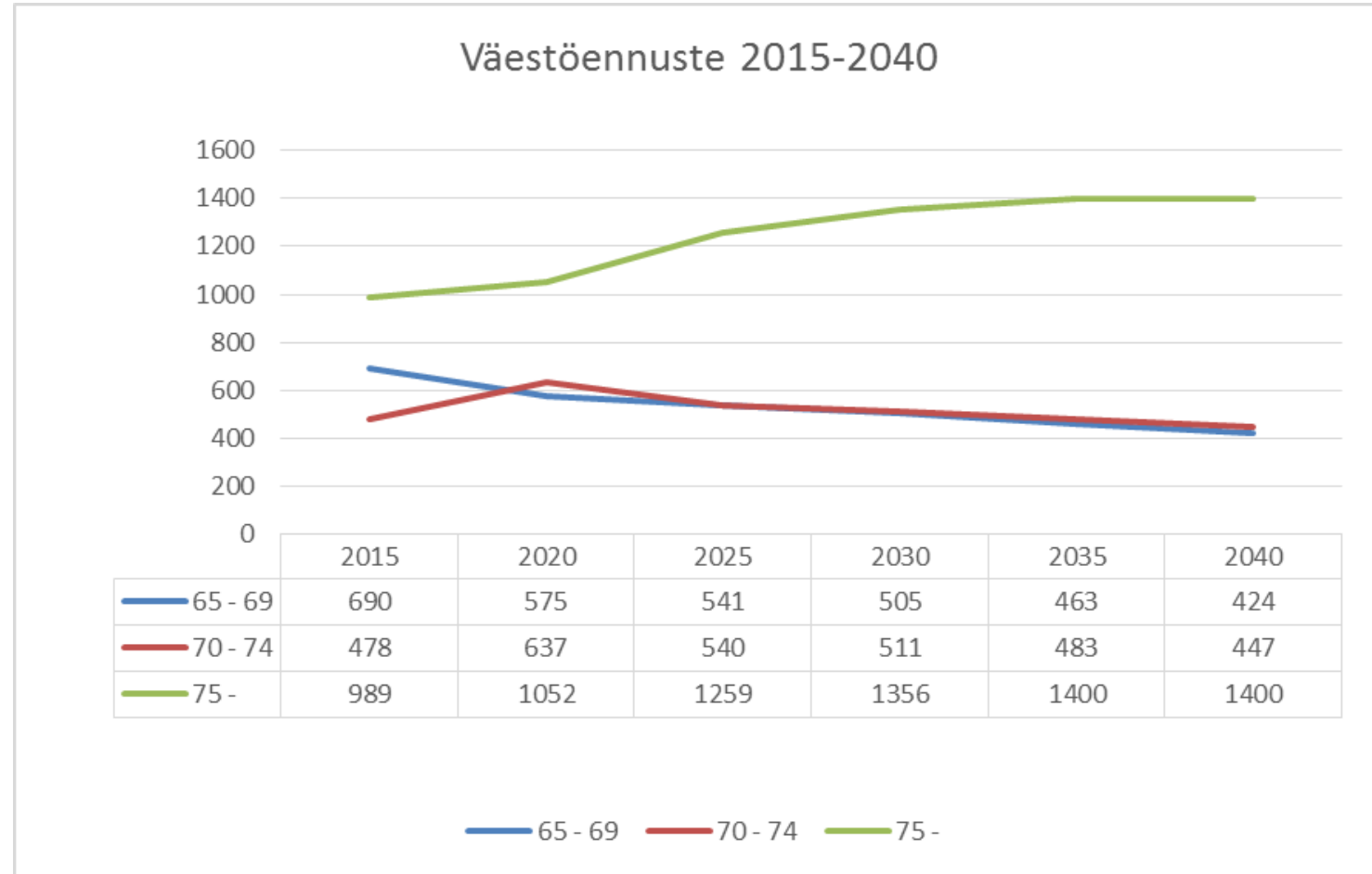
K O K E M Ä K I

75 vuotta täyttäneet	Laatusuosituksen tavoitteet vuoteen 2017	Kokemäen 75-v. täyttäneet vuonna 2014
Kotona asuvat 75-v. täyttäneet % vastaavanikäisestä väestöstä	91,0-92,0	89,9
Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11 olleet 75-v. täyttäneet asiakkaat % vastaavanikäisestä väestöstä	13,0-14,0	14,9
Omaishoidon tuen 75-v. täyttäneet asiakkaat vuoden aikana vastaavanikäisestä väestöstä	6,0-7,0	1,7
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumi- sen 75-v. täyttäneet asiakkaat 31.12. % vastaavanikäisestä väestöstä	6,0-7,0	8,9
Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa lai- toshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75-v. täyttäneet 31.12. % vastaavanikäi- sestä väestöstä	2,0-3,0	1,2

Ennuste väestön ikääntymisestä Kokemäellä

K O K E M Ä K I

Sotkanet 2015

K O K E M Ä K I

Muistisairaiden määrä Kokemäellä

Keskivaikean ja vaikean dementian esiintyvyys

Ikä (v)	2014	2020	2040
30 -64	9	8	7
65 -74	48	51	36
75 -84	74	89	92
85-	102	108	189
Yhteensä	233	256	324
<i>Kaikki muistisairaat, kun lievätkin laskettu mukaan</i>	349	384	486

Mini-Suomi –tutkimus / Muistiluotsi 2014

K O K E M Ä K I

Visio

- Kokemäki on ikäystävällinen kaupunki, jossa ikääntyvillä asukkailla on mahdollisuus vaikuttaa heille suunnattuihin palveluihin ja heillä on mahdollisuus saada oikeanlainen palvelu oikeaan aikaan.
- Kokemäki on asuinpaikkana sellainen, että se tukee ikääntyvien asukkaidensa hyvinvointia kaikilla elämän osa-alueilla.

K O K E M Ä K I

Osallisuus ja toimijuus

- Ikäihmiset ovat itse aktiivisia toimijoita. He voivat olla voimavarana esim. vapaaehtoistyöntekijöinä
- Ikäihmisillä on mahdollisuus vaikuttaa mm. asiakasraadin ja vanhusneuvoston kautta
- Ympäristön ja palveluiden esteettömyys mahdollistaa osallisuutta
- Ikäihmiset saavat ajantasaista tietoa palveluista

Osallisuus ja toimijuus – painopisteet

K O K E M Ä K I

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Osallistaminen palveluiden kehittämiseen ja kaupunkisuunnitteluun	<ul style="list-style-type: none"> ★ Asiakasraadit ja keskustelutilaisuudet iäkkäille ★ Kaupunkisuunnittelua koskevat kyselyt 	<p>Avo- ja vanhuspalvelupäälliköt sekä vanhusneuvosto Hallintojohtaja</p>	<p>Joka toinen vuosi, seuraava v. 2017</p> <p>Joka toinen vuosi</p>
Vapaaehtoistyön lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> ★ Ulkoiluystävä- ja vertaisohjaaja-koulutukset ★ Vapaaehtoistyölle oma koordinaattori 	<p>Avopalvelupäällikkö</p> <p>Vapaa-aikapäällikkö</p>	<p>Vuosittain</p> <p>2020</p>
Monipuolinen tiedottaminen	<ul style="list-style-type: none"> ★ Kaupunkilehti ★ Kaupungin omat seniorinettisivut 	<p>Hallinto-osasto</p> <p>Tietohallintopäällikkö</p>	<p>2017 alkaen, 2 x vuosi</p> <p>2016</p>
Sukupolvet kohtaavat	<ul style="list-style-type: none"> ★ Iäkkäitä kouluihin ja päiväkoteihin vierailuille ★ Tapahtumat ★ Iäkkäille suunnatut kansalaisopiston ryhmät ★ Seniorikahvila 	<p>Sivistysjohtaja</p>	<p>2016 -</p>

Asuminen ja elinympäristö

K O K E M Ä K I

- Asumisen pääpaino on turvallisessa kotona asumisessa, myös teknologiaa hyödynnetään
- Kotona asumisen ja ympärivuorokautisen palveluasumisen välillä on erilaisia asumisen vaihtoehtoja, myös pariskunnille
- Ikäihmisillä on mahdollisuus päästä helposti palveluiden piiriin Kokemäen eri alueilta
- Toimitilat ovat esteettömät
- Ikäihmisten kotien paloturvallisuuteen kiinnitetään huomiota

Asuminen ja elinympäristö – painopisteet

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Yhteisöllistä asumista ikäihmisille	★ Senioritalo	Perusturvajohtaja	2016
Monipuoliset kuljetusmuodot kaupungin eri osiin	★ Kutsutaksi / Palvelulinja	Hallintojohtaja	2016
Esteettömyys rakentamisessa, asumisessa ja liikkumisessa	★ Hissit vanhoihin kerrostaloihin ★ Korjausrakentaminen ja -neuvonta	Tekninen johtaja Rakennustarkastaja	2017 - 2016 -
Ikäystävälliset toimitilat ja alueet	★ Liikuntapuiston ja –hallin välineistöt kaiken ikäisille sopivat ★ Levähdyspenkkejä pyöräteiden varsille	Vapaa-aikapäällikkö Katu- ja puistomestari	2017 2016 -
Hyvinvointiteknologian hyödyntäminen kotona asumisessa	★ Turvallisuutta lisäävät sovellukset, etäpalvelut ja mobiililaitteet	Avopalvelupäällikkö	2016 -
Ikäihmisten kodit ovat paloturvallisia	Kotien paloturvallisuutta arvioidaan palvelutarpeen arviointikäyntien yhteydessä	Avopalvelupäällikkö	2016 -

K O K E M Ä K I

K O K E M Ä K I

Mahdollisimman terveen ja toimintakykyisen ikääntymisen turvaaminen

- Hyvinvointia ja terveyttä edistävillä palveluilla voidaan ennakoida ja lisätä ikääntyneen toimintakykyisiä vuosia ja siirtää erityispalveluiden tarvetta myöhemmäksi
- Terveyttä edistetään mm. hyvällä ravitsemuksella, monipuolisilla liikuntapalveluilla ja sosiaalisten verkostojen ylläpitämisellä
- Muistisairaudet diagnosoidaan varhaisessa vaiheessa
- Terveyttä edistävät toimenpiteet kohdistetaan jo varhaisessa vaiheessa kuten eläkkeelle siirryttäessä
- Ikääntyvien kuntoutusmahdollisuudet turvataan asumismuodosta ja toimintakyvystä riippumatta
- Kaatumisen ehkäisy on tärkeää (Kuvio 1: Kaatumisen ehkäisy)

Mahdollisimman terveen ja toimintakykyisen ikääntymisen turvaaminen - painopisteet

K O K E M Ä K I

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Monipuoliset kuntoutusmahdollisuudet toimintakyvyn yllä-pitämiseksi ja kaatumisten ehkäisemiseksi	<ul style="list-style-type: none"> ★ Fysioterapeutti vakinaistetaan kotihoitoon ★ Kuntouttava lyhytaikaishoito ja päivätoiminta ★ Liikuntasopimukset ★ Kaatumisen vaara-arvioinnit 	Avo- ja vanhustaluspäälliköt	2016 Jatkuva
Monipuoliset liikuntapalvelut	<ul style="list-style-type: none"> ★ Kuntosalitoimintaa ikäihmisille ★ Ikääntyvien liikuntaryhmät, voima- ja tasapainoryhmät kaatumisten ehkäisemiseksi ★ Ulkoliikuntalaitteita senioreille eri puolille kaupunkia 	Vapaa-aikapäällikkö Katu- ja puistomestari	Vuosittain
Kulttuuripalvelut	<ul style="list-style-type: none"> ★ Teatteri, näyttelyt, tapahtumat 	Vapaa-aikapäällikkö	Vuosittain
Muistisairauksien varhainen toteaminen ja hoito	<ul style="list-style-type: none"> ★ MMSE-mittaukset muistin arvioimiseksi ★ Yhteistyö muistihoitajan ja geriatrin kanssa 	Johtava hoitaja, avo- ja vanhustaluspäälliköt	Vuosittain

K O K E M Ä K I

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Sosiaaliset suhteet	★ ”Olohuone ikääntyneille”-paikka, jossa tavata ★ Ystäväpiiri-toiminta ★ Eläke-valmennukset	Vanhusneuvosto SPR	2016 2016
Ravitsemus	★ Ravitsemusterapeutti ★ MNA –testien systemaattinen käyttöönotto ravitsemustilan arvioinniksi	Johtava hoitaja Geronomi	2017 2016
Toimivat ja helposti tavoitettavat neuvontapalvelut	★ Neuvontapisteet Henrikinhovissa ja terveyskeskuksessa ★ Hyvinvointia edistävät kotikäynnit ★ Seulontakyselyt 75- ja 80 –vuotiaille ★ Senioreiden nettiopetuspiste kirjastoihin	Avopalvelupäällikkö Sosiaaliohjaaja Sosiaaliohjaaja Kirjastonjohtaja	2016 Vuosittain Vuosittain 2016

K O K E M Ä K I

Oikea palvelu oikeaan aikaan

- Ikääntyvä kokemäkeläinen saa tarvitsemansa palvelut asuinpaikasta ja vuorokauden ajasta riippumatta
- Palvelukokonaisuus räätälöidään asiakaskohtaisesti palvelutarpeen mukaisesti (Kuvio 2: Palvelutarpeesta palvelun toteutukseen)
- Palvelujen tarve arvioidaan laaja-alaisesti asiakkaan itsemääräämisoikeus ja voimavarat huomioiden
- Ikääntyvän elämän loppuvaiheen erityistarpeet huomioidaan ja osataan ennakoida

Oikea palvelu oikeaan aikaan - painopisteet

K O K E M Ä K I

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Toimiva palvelukokonaisuus	<ul style="list-style-type: none">★ Palveluohjaus- ja tarvekartoitukset★ Kattavat mittaristot asiakkaiden arviointiin★ Räätylöidyt palvelut	Avo- ja vanhuspalvelupäälliköt	Jatkuva, asiakkaiden tarpeen mukaan
Sairaalapalveluita viedään kotiin	<ul style="list-style-type: none">★ Mobiililääkäri★ Sähköiset terveysterveyspalvelut★ Kotisairaala★ Saattohoito	Johtava ylilääkäri	2016
Oikeanlaiset palvelut vuorokauden ajasta riippumatta	<ul style="list-style-type: none">★ Hoivapalvelut kotiin yöaikaan	Avopalvelupäällikkö	2018

Palvelujen rakenne

- Palvelurakennetta muokataan kotona asumista tukevaksi, laitoshoidtoa vähennetään edelleen
- Palveluvalikoima on monipuolinen ja niitä tarjotaan kotiin tai kodinomaiseen paikkaan
- Omaishoito on nykyistä merkittävämpi osa palvelurakennetta
- Lyhytaikaishoitoa on riittävästi
- Kokemäellä on saatavilla myös yksityisiä palveluja
- Liikkuvia palveluja on saatavilla

K O K E M Ä K I

Palvelujen rakenne - painopisteet

K O K E M Ä K I

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Monipuolinen ja riittävä palveluvalikoima	<ul style="list-style-type: none"> ★ Palvelusetelien käytön lisääminen/monipuolistaminen ★ Perhehoito ★ Palvelubussi 	Avo- ja vanhuspalvelupäälliköt	2016 – 2017 – 2020
Kuntouttava päivätoiminta	<ul style="list-style-type: none"> ★ Päivätoiminta vakiinnutetaan osaksi palveluita ja kehitetään toimintamallia ★ Muistisairaille on oma päivätoimintaryhmä 	Avopalvelupäällikkö	2016 -
Lyhytaikaishoito (kuntouttava)	<ul style="list-style-type: none"> ★ Henrikinhoiviin lisätään lyhytaikaishoitopaikkoja ★ Henrikinhovin pitkäaikaisen laitoshoidon paikat muutetaan tehostetuksi palveluasumiseksi 	Vanhuspalvelupäällikkö Vanhuspalvelupäällikkö	Paikkojen vapautuessa 2016 -
Omaishoito tukee kotona asumista	<ul style="list-style-type: none"> ★ Omaishoidontuen määrärahan nostaminen vähitellen suosituksen tasolle (vuositasolla 20 000 – 30 000 euroa) ★ Lähihoitajan toimi kotihoidossa suunnataan omaishoitajien lakisääteisten vapaiden tekijäksi 	Vanhuspalvelupäällikkö Avopalvelupäällikkö	Vuosittain 2016 -

K O K E M Ä K I

Hoidon ja huolenpidon turvaajat

- Laadukkaiden palveluiden turvaamiseksi henkilökunnan tulee olla motivoitunutta ja koulutettua kuntouttavaan toimintaan, myös erityisosaamista tarvitaan
- Koulutusta muistisairauksien hoidosta lisätään
- Jokaiselle asiakkaalle on nimetty vastuutyöntekijä, joka seuraa yhdessä ikääntyneen kanssa hänen palvelusuunnitelmansa toteutusta ja palvelutarpeen muutoksia
- Omaishoitajien jaksamista tuetaan
- Tuetaan vapaaehtoisten mahdollisuuksia toimia osana ikäihmisten palveluja
- Omaiset ja läheiset ovat osa palvelukokonaisuutta

Hoidon ja huolenpidon turvaajat - painopisteet

K O K E M Ä K I

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Riittävä ja koulutettu henkilöstöressurit, asiantuntemuksen syventäminen	<ul style="list-style-type: none"> ★ Täydennyskoulutukset ★ Erikoisammattitutkinnot ★ Työnkierto ★ Voitas-koulutukset ★ Räätelöidyt muistikoulutukset ★ Ulkomaalaistaustaisille työntekijöille räätälöidyt koulutukset 	Avo - ja vanhuspalvelupäälliköt yhteistyössä eri oppilaitosten kanssa	2016 -
Vastuutyöntekijä jokaisella asiakkaalla	<ul style="list-style-type: none"> ★ Vastuutyöntekijä –mallin laajentaminen 	Avo- ja vanhuspalvelupäälliköt, lähiesimies	jatkuva
Omaishoitajien tukeminen	<ul style="list-style-type: none"> ★ Vertaistukitoiminta yhdistysten kanssa ★ Omaishoitajien terveystarkastukset ja kuntoutuspalvelut ★ Lakisäät. vapaapäivien lomittajana kotihoidon lähihoitaja ★ Koulutukset omaishoitajille 	Vanhuspalvelupäällikkö Vanhuspalvelupäällikkö Avopalvelupäällikkö Vanhuspalvelupäällikkö	2016 -

Johtaminen

K O K E M Ä K I

- Johtamisella varmistetaan laadukkaat palvelut
- Turvataan palveluiden yhdenvertaisuus, riittävyys ja oikea-aikaisuus sekä palveluiden saumattomuus
- Vastataan muuttuviin palvelutarpeisiin
- Johtaminen on ammattitaitoista
- Turvataan riittävä, moniammatillinen henkilöstö (rekrytointikeinot ja tavat) sekä turvalliset ja ajantasaiset toimitilat
- Toimintaa kuvaavia mittareita hyödynnetään johtamisessa ja suunnittelussa

Johtaminen -painopisteet

K O K E M Ä K I

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu
Vanhustyön ammattilaiset johtajina	<ul style="list-style-type: none"> ★ Johtamiskoulutuksen täydentäminen ★ Esimiesten työnohjaus ★ Kollegoiden vertaistuki yli kuntarajojen 	<p>Perusturvajohtaja</p> <p>Perusturvajohtaja Avo- ja vanhustalvuu- päälliköt, lähiesimies</p>	Vuosittain
Riittävän ja moniammatillisen henkilöstön turvaaminen	<ul style="list-style-type: none"> ★ Koulutussuunnitelmat ★ Osaamiskartoitukset ★ Yhteistyö oppilaitosten kanssa ★ Fysioterapeutin toimen perustaminen avo- ja vanhustalvuuhiin 	<p>Avopalvuuäällikkö</p> <p>Avo- ja vanhustalvuu- päälliköt</p>	<p>2016</p> <p>2016 -</p>
Avo- ja vanhustalvuuuiden toimitilat ovat ajanmukaiset ja turvalliset	<ul style="list-style-type: none"> ★ Palvuuukeskus Henrikinhovin tilojen peruskorjaus sekä mahdollinen laajennus 	Rakennusinsinööri	2018-2020
Toiminnan kehittäminen perustuu mitattaviin tietoihin	<ul style="list-style-type: none"> ★ Käynti- ja hoitopäivät, asiakas- määrät, Rava- poikkileikkaus- tutkimus, Sotka, RAI 	Avo- ja vanhustalvuu- päälliköt	Vuosittain
Laadukkaat palvelut	<ul style="list-style-type: none"> ★ Omavalvontasuunnitelma ★ Kyselyt ja asiakasraadit 	<p>Avo- ja vanhustalvuu- päälliköt, lähiesimies</p> <p>Avo- ja vanhustalvuu- päälliköt</p>	<p>½ vuosittain</p> <p>Joka toinen vuosi</p>

Hyvää ikääntymistä tukevat toimenpiteet ikääntymisen eri vaiheissa

Kaaviossa näkyy vihreällä ikäihmisten määrän kasvu vuoteen 2040 mennessä (n. 1400 yli 75-vuotiasta). Ikäpolittiseen ohjelmaan on koottu niitä toimenpiteitä, joiden avulla runsaasti hoitoa ja hoivaa tarvitsevien iäkkäiden määrä pysyy suhteellisen pienenä. Kaaviossa näkyy, miten ikääntyneen eri elämän vaiheissa voidaan lisätä ikääntyneen omaa selviytymistä.

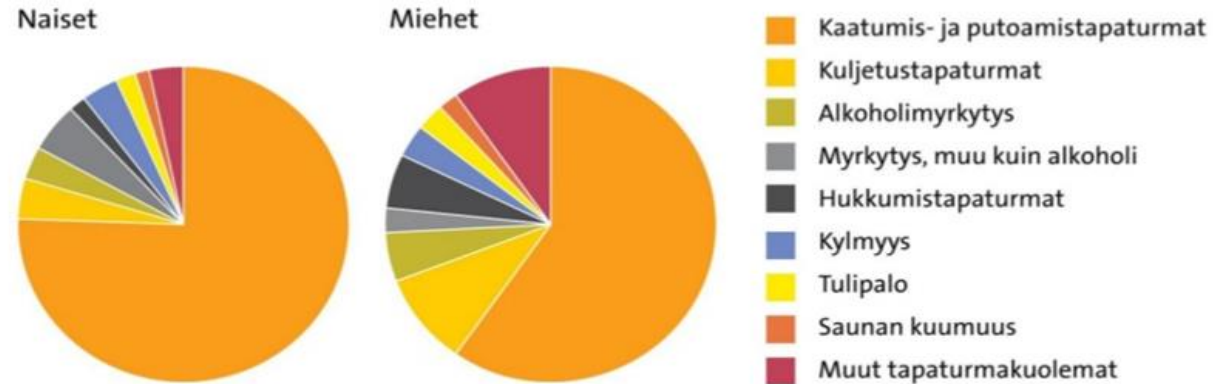

Kuvio 1: Kaatuminen on tapaturmaisten kuolemien yleisin syy yli 65-vuotiailla naisilla ja miehillä

K O K E M Ä K I

Kuvio 1. Tapaturmaisesti kuolleet 65 vuotta täyttäneet vuonna 2010.
(Lähde: Tilastokeskus, 2011).

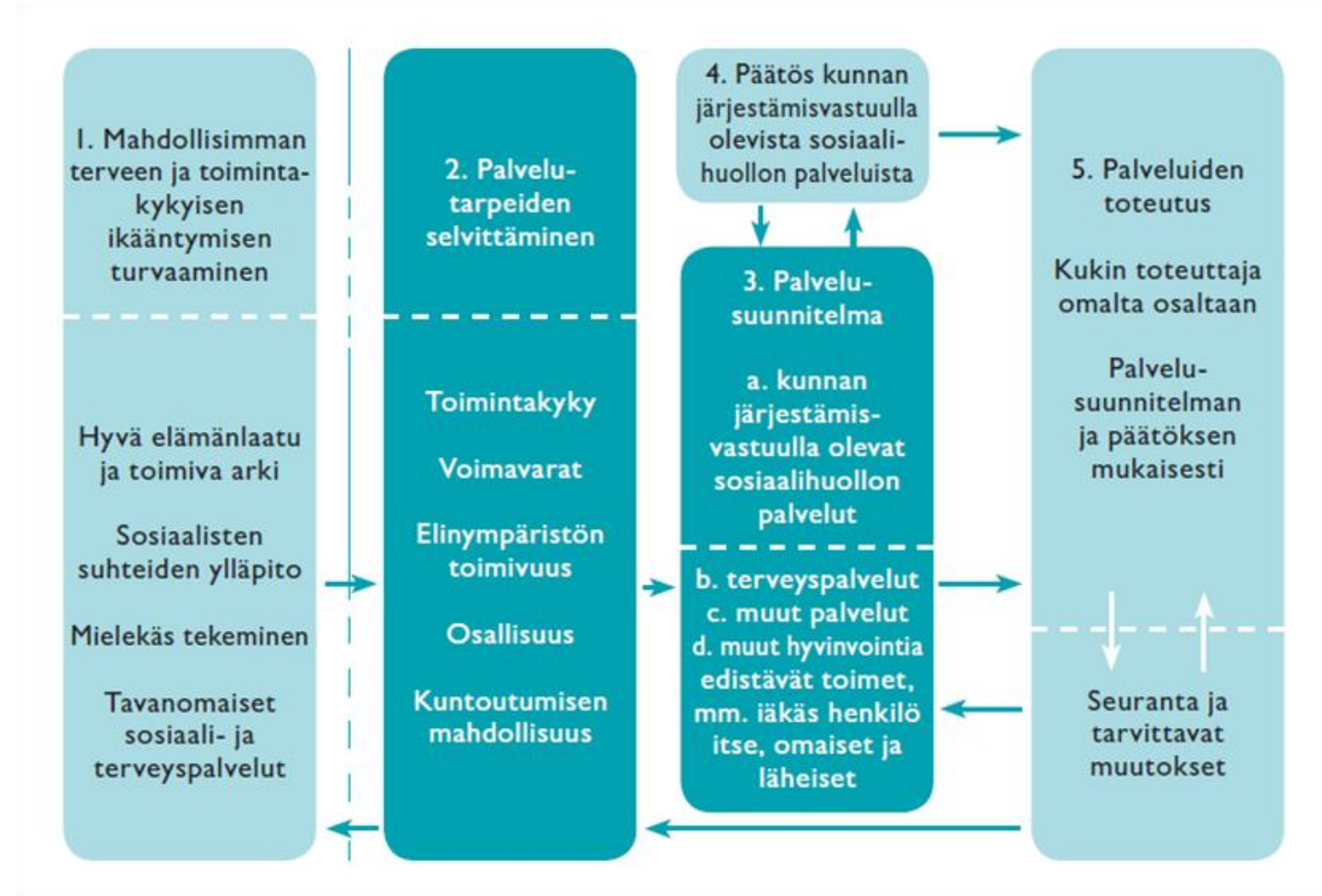
TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Kaatumisia voidaan välttää mukauttamalla asuintilat ja ympäristö sellaiseksi, että iäkäs pystyy liikkumaan ja toimimaan turvallisesti alentuneesta toiminta- ja liikkumiskyvystä huolimatta.

K O K E M Ä K I

Kuvio 2: Palvelutarpeesta palvelun toteutukseen

Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2013

Oheismateriaali

K O K E M Ä K I

- [Kokemäen kaupungin strategia ja visio vuodelle 2016](#)
- [Sosiaalihuoltolaki 1301/2014](#)
- [Vanhuspalvelulaki 980/2012](#)
- [Vanhuspalvelulaki, muistio lain toimeenpanon ja tulkinnan tueksi, Kuntaliitto ja Sosiaali- ja terveysministeriö 2013](#)
- [Vanhuspalvelulaki, pykälistä toiminnaksi, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja Sosiaali- ja terveysministeriö 2013](#)
- [Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi, Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2013:11](#)
- [Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelma vuosille 2013-2017, Valtioneuvoston periaatepäätös 2013](#)
- [Ikääntyneiden ravitsemussuositus, Valtion ravitsemusneuvottelukunta 2011](#)
- [Ikäihmisten liikunnan kansallinen toimenpideohjelma, Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2011:30](#)
- [lökkäiden kaatumisen ehkäisy, Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2014](#)
- [Kansalliset suositukset istumisen vähentämiseksi, Sosiaali- ja terveysministeriö 2015](#)
- [Kansallinen muistiohjelma 2012-2020, Sosiaali- ja terveysministeriö raporteja ja muistiota 2012:10](#)
- [Kansallinen omaishoidon kehittämisohjelma, Työryhmän loppuraportti. Sosiaali- ja terveysministeriön raporteja ja muistioita 2014:2.](#)
- [Vanhusneuvoston SWOT-analyysien yhteenveto 9.4.2015](#)
- [Matriisi senioriasumisesta 2015](#)